

[Holstein.]

har taget afgørende Stilling, og i væsentlig Grad forskellig fra Regeringens, er i Spørgsmaalet om Statsfæste og Selveje. Jeg vil om dette Spørgsmaal gerne sige, at jeg synes, det for en konservativ Betragtning, i Sammenligning med Spørgsmaalet om Finanspolitikken paa dette Omraade og dermed det offentlige Erhvervspolitik paa dette Omraade, er langt mere sekundært og underordnet, at Venstre er gaaet med til den Form for Statsdrift, som det er gaaet med til i sit Forslag.

Naar den saakaldte Selvejer — man kan jo ogsaa kalde ham Hypotekforvalter for det offentlige — har faaet samme Stilling økonomisk som Statsfæsteren, saaledes at de er fuldkommen ligestillede, saa den privilegerede Stilling, Statsfæsteren tidligere havde derved, at han kun skulde forrente Grundskyldsansættelsen af sin Jord, medens Statshusmanden skulde forrente Købesummen af sin Jord, ikke eksisterer mere, naar de to Kategorier af Statshusmænd paa dette økonomiske Omraade er stillet fuldkommen lige, og naar der endvidere gives dem begge samme Adgang til at sælge og pantsætte indenfor de ved Loven fastsatte Grænser — for det er der udtrykkeligt — og samme Adgang til at faa Godtgørelse for, hvad de har opført af Nybygninger og foretaget af Forbedringer paa deres Jord o. s. v., saa kan jeg med min bedste Villie ikke se, at dette Spørgsmaal i den Form, det har faaet fra Venstres Side, er blevet løst paa en saadan Maade, at Spørgsmaalet om Statsfæste og Selveje, Statsselveje, hvad man skal kalde det — det er i Virkeligheden kun et formalistisk Spørgsmaal (*Korsgaard: Nej!*). Saa vil det ærede Medlem maaske paavise mig, for jeg formaar ikke at se det, hvori den erhvervsøkonomiske, den reelle Forskel... (*Korsgaard: Den skattepolitiske Forskel*). Ja, man skal jo da kun svare Skat af det, man ejer, og af sine Indtægter. Man skal svare Skat af sine Indtægter og af sin Formue, og ved Angivelse af Formuen har man Lov til at trække sin Gæld fra. Nu ser jeg jo bort fra, at 15 000 Kr.s Formue er fritaget for Skat. Men altsaa, for saa vidt Indtægterne er de samme for de to Brugsformer, er dog vel Skatten af de ensartede Indtægter ogsaa den samme, og saa er da Spørgsmaalet om Ejendomsskylden. Ja, den ene skal svare Ejendomsskyld af sine Bygninger og Grundværdiafgift af Grundværdien, og den anden skal svare Ejendomsskyld af Bygninger og Ejendomsskyld af det,

som Købesummen er nedsat til — saaledes har jeg i hvert Fald forstaaet det —, saa jeg kan heller ikke se, at der skattemæssigt og erhvervsøkonomisk bliver nogen som helst Forskel med Hensyn til det, der kaldes det private Initiativ og Energi og Arbejdsomhed.

Naar de har denne Adgang til at sælge og pantsætte og arve og testere, det hele ganske ens i begge Brugsformer, kan jeg ikke se rettere end, at dette er et sekundært Spørgsmaal, som jeg ikke synes man fra konservativ Side skal gøre Venstre Bebrejdelser for, altsaa efter den Form, det har faaet i Venstres Forslag. Derimod skal man rette Bebrejdelserne og Ankerne mod de kæmpemæssige Statsbevillinger, som fortsættes ganske som hidtil, og ganske som om vi ikke havde indhøstet dyrekøbte Erfaringer landbrugerhvervspolitisk i de senere Aar og havde Udsigt til at høste endnu mere dyrekøbte Erfaringer.

I den Henseende, med Hensyn til Fremtidens Horoskop, vil jeg blot gerne til Slut fremsætte nogle faa Bemærkninger, som for saa vidt ogsaa har lidt politisk Sigte overfor de Konklusioner, som det ærede Medlem Hr. Duborg er kommet til i sin af mig nys citerede Pjece. Jeg tror nemlig, at vi i de kommende Aar staar ikke blot overfor en meget alvorlig Krise som Følge af revolutionerende ændrede Landbrugs-konjunkturer, men ogsaa overfor en overmaade alvorlig Gældskrise for vide Kredse af det danske Landbrug. Og som Følge deraf tror jeg ogsaa, at Salget og Udbudet til Salg af Landbrugsejendomme vil vokse meget stærkt i de kommende Aar; om der vil være Efterspørgsel til Udbudet, det bliver et helt andet Spørgsmaal. Men for Staten er der altsaa for saa vidt ingen Grund til at nære Bekymring, naar man ser saaledes paa hele Forholdet, som den højtærede Landbrugsminister ser paa det og ønsker det vurderet.

Det ærede Medlem Hr. Duborg har ganske rigtigt gjort gældende, at Gældsprocenten for det danske Landbrug for Aarene 1909 og 1926 er paa henholdsvis 43 og 50; men han er tilbøjelig til at give det Udseende af, at denne Stigning af Gældsbyrden fra 43 op til 50 pCt. af Panteværdien ikke i Grunden er foruroligende, medens jeg derimod hæfter Opmærksomheden ved den Forskel i disse Forholdstal paa 7 Points; som efter min Formening genspejler store Bevægelser i selve de absolutte Tal. Gældsbyrden for samtlige Landbrugsejendomme var da ogsaa for Landet Nord for Kongeaaen i 1909 ca. 1 417 Mill. Kr. mod 2 783 Mill.